

Kinh nghiệm xây dựng làng thông minh tỉnh Đồng Tháp và đề xuất tiêu chí trong bộ tiêu chí quốc gia nông thôn mới giai đoạn 2026 - 2030

LÊ CHÍ THIÊN, Phó Giám đốc

Sở Nông nghiệp và Môi trường tỉnh Đồng Tháp

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Xác định chuyển đổi số là động lực quan trọng để thúc đẩy tăng trưởng kinh tế - xã hội, Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh Đồng Tháp đã ban hành Đề án Chuyển đổi số với 03 trụ cột chính: Chính quyền số, kinh tế số, xã hội số. Trong đó, chính quyền số đóng vai trò dẫn dắt, kinh tế số là khâu đột phá và xã hội số là trọng tâm. Đến nay, thành tựu nổi bật mà Đồng Tháp đã đạt được trong lĩnh vực xã hội số là xây dựng thành công mô hình “Làng thông minh”, “Xã thương mại điện tử”. Các mô hình hướng đến chủ thể là người dân, tạo ra những dịch vụ tiện ích và mang lại lợi ích cho người dùng trên nền tảng công nghệ số.

Mô hình “Làng thông minh” đã được triển khai hiệu quả thời gian qua, góp phần nâng cao chất lượng sống cho người dân tỉnh Đồng Tháp. Đây là những bước tiến quan trọng trong quá trình xây dựng chính quyền số, phát triển kinh tế số và hình thành xã hội số, tạo ra nhiều tiện ích trên nền tảng công nghệ số trên địa bàn tỉnh.

Xuất phát từ quy định xã đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu giai đoạn 2021-2025 được ban hành tại Quyết định số 319/QĐ-TTg ngày 08/3/2022 của Thủ tướng Chính phủ, để được công nhận xã đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu thì xã đó phải có ít nhất (01) một mô hình “thôn thông minh” do UBND tỉnh quy định. Theo đó, mô hình “Làng thông minh” trên địa bàn tỉnh Đồng Tháp đã ra đời như một giải pháp tổng hợp: Ứng dụng công nghệ số vào sản xuất; Kết nối cộng đồng nông thôn; Cải thiện quản trị địa phương; Phát triển kinh tế nông nghiệp số. Đây cũng chính là cơ sở, là nền tảng để tỉnh Đồng Tháp xây dựng và ban hành khung cấu trúc mô hình và Bộ Tiêu chí Làng thông minh áp dụng trên địa bàn tỉnh Đồng Tháp giai đoạn 2021-2025 (Quyết định số 384/QĐ-UBND-HC ngày 03/4/2023 của Ủy ban nhân dân tỉnh Đồng Tháp).

Hình ảnh trạm giám sát sâu, rầy thông minh tại các làng thông minh

2. BỘ TIÊU CHÍ LÀNG THÔNG MINH

Khung cấu trúc mô hình Làng thông minh của tỉnh có các đặc điểm sau: Quy mô Làng thông minh ít nhất một ấp; kết nối cộng đồng mang tính tự nguyện, gắn liền với ít nhất một Hội quán nông dân hoặc một Hợp tác xã hay Tổ hợp tác sản xuất; phải có sản phẩm đặc thù của địa phương đạt chuẩn OCOP 4 sao trở lên; có quy định/quy chế quản trị và vận hành phù hợp với đầu tư, khai thác và phát triển các hạng mục công trình liên quan.

Bộ tiêu chí được thiết kế vừa đảm bảo tính định lượng, vừa linh hoạt để phù hợp với đặc điểm từng địa phương. Cụ thể gồm 4 nhóm tiêu chí với 27 chỉ tiêu thành phần như sau:

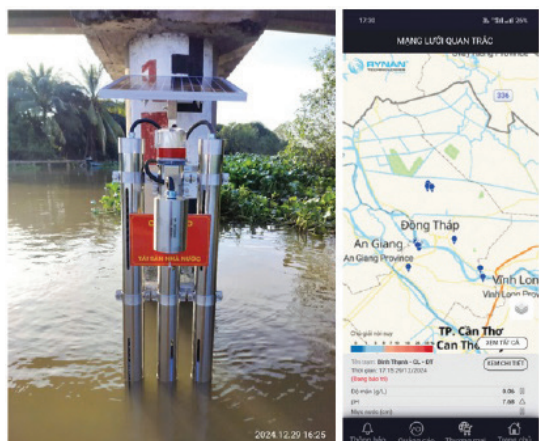
(1) *Hạ tầng số (với 4 chỉ tiêu)*: Bao gồm hạ tầng kết nối Internet với các nội dung như: tỷ lệ người dân sử dụng điện thoại thông minh; Có mạng wifi miễn phí ở các điểm công cộng (khu trung tâm xã, nơi sinh hoạt cộng đồng, điểm du lịch cộng đồng,...); Hệ thống camera giám sát an ninh (tại các nút giao thông trọng điểm, khu vực đông người), hoạt động ổn định; Tỷ lệ thành viên Tổ điều hành sử dụng điện thoại thông minh có kết nối internet để phục vụ vận hành Làng thông minh. Lợi ích nổi bật nhóm này là góp phần nâng cao chất lượng tiêu chí thông tin truyền thông, an ninh trật tự trong xây dựng nông thôn mới.

(2) *Dịch vụ số chia sẻ và dùng chung (với 13 chỉ tiêu)*: Hệ thống thông tin dữ liệu Làng thông minh; Có nội dung quảng bá hình ảnh Làng thông minh trên cổng/trang thông tin điện tử; Có ứng dụng kết nối, chia sẻ kinh nghiệm trong dân cư; Có mô hình quan trắc, thu thập và chia sẻ dữ liệu trực tuyến phục vụ sản xuất, sinh hoạt; Có kênh kỹ thuật số phổ biến thông tin

(pháp luật, thông báo, hướng dẫn,..) tương tác, giải quyết ý kiến của người dân; Mức độ áp dụng chuyển đổi số của các cơ sở giáo dục trên địa bàn theo Quyết định số 4725/QĐ-BGDĐT ngày 30/12/2022 của Bộ Giáo dục và Đào tạo; Tỷ lệ cơ sở giáo dục trên địa bàn triển khai thanh toán không dùng tiền mặt; Tỷ lệ cơ sở giáo dục trên địa bàn có triển khai mô hình giáo dục thông minh; Tỷ lệ tiếp nhận và xử lý hồ sơ trực tuyến (đăng ký và xóa đăng ký thường trú, đăng ký và xóa đăng ký tạm trú, tách hộ, điều chỉnh và xác nhận thông tin cư trú, thông báo cư trú, khai báo tạm vắng, đăng ký xe mô tô, xe gắn máy, khen thưởng cấp tỉnh); Tỷ lệ dân số có hồ sơ sức khỏe điện tử; Tỷ lệ người dân tham gia sử dụng dịch vụ công trực tuyến. Lợi ích nổi bật nhóm này là góp phần đưa người dân đến gần chính quyền, tác động đến tiêu chí tổ chức sản xuất và nâng cao chất lượng sống trong xây dựng nông thôn mới.

(3) *Phát triển kinh tế nông nghiệp nông thôn (7 chỉ tiêu):* Có ít nhất 01 sản phẩm ứng dụng công nghệ số truy xuất nguồn gốc với sự tham gia của người dân; Có sản phẩm chủ lực được kinh doanh thương mại điện tử; Tỷ lệ số hóa diện tích gieo trồng, diện tích thu hoạch, năng xuất, chất lượng, cơ cấu giống, lịch xuống giống, hạ tầng thủy lợi; Có mã số vùng trồng; Có cơ sở sản xuất, kinh doanh nông sản đạt chứng nhận đủ điều kiện an toàn thực phẩm hoặc tương đương thực hiện ứng dụng công nghệ truy xuất nguồn gốc sản phẩm; Tổ chức lấy ý kiến người dân về kết quả xây dựng nông thôn mới thông qua ứng dụng trực tuyến....

Hình ảnh thu thập và chia sẻ dữ liệu trực tuyến phục vụ sản xuất/sinh hoạt tại làng thông minh Bình Thạnh (nay thuộc xã Mỹ Hiệp)

Ra quân thực hiện ngày Chuyển đổi số khu vực chợ Nha Môn tại Làng thông minh Tân Nhuận Đông

các chỉ tiêu này tác động đến tiêu chí tổ chức sản xuất và nâng cao chất lượng sống trong xây dựng nông thôn mới.

(4) *Hoạt động quản lý (3 chỉ tiêu):* Có Tổ điều hành hoạt động làng thông minh; Có quy chế vận hành; Có lộ trình phát triển.

Các khung tiêu chí này, UBND tỉnh giao Sở Khoa học và Công nghệ chủ trì, phối hợp với các sở, ngành tỉnh hướng dẫn và đánh giá kết quả thực hiện Khung cấu trúc và Bộ Tiêu chí Làng thông minh và đề xuất công nhận xã đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu trên địa bàn tỉnh.

Thực tiễn triển khai đã được hiệu quả bước đầu, hiện Đồng Tháp có 06 mô hình Làng thông minh được công nhận gồm: (1) Xã Đốc Binh Kiều Tháp Mười (nay cũng là xã Đốc Binh Kiều); (2) Xã Tân Nhuận Đông Châu Thành (nay cũng là xã Tân Nhuận Đông); (3) xã An Nhơn Châu Thành (nay là xã Phú Hựu); (4) Xã Mỹ Xương Cao Lãnh (nay là xã Mỹ Thọ); (5) xã Bình Thạnh Cao Lãnh (nay là xã Mỹ Hiệp); (6) xã Định Yên Lấp Vò (nay là xã Lai Vung).

Ngoài ra, xã Tân Thuận Tây (nay là phường Cao Lãnh) còn triển khai Đề tài Nghiên cứu xây dựng mô hình Làng thông minh phát triển từ Hội quán nông dân. Đề tài này xây dựng Cổng thông tin điện tử cho hội quán; hệ thống lưu trữ, phân tích dữ liệu trung tâm cho Làng thông minh; hệ thống quan trắc môi trường nước, không khí và đất; hệ thống tưới tự động (sử dụng năng lượng mặt trời; hệ thống camera giám sát an ninh, hệ thống chiếu sáng công cộng thông minh, ứng dụng di động dành cho thành viên hội quán và cho quản lý, bộ cơ sở dữ liệu về nhật ký canh tác sản phẩm xoài...), nhằm phát triển sản xuất nông nghiệp thông minh, nâng cao đời sống người dân trong điều kiện thích ứng với biến đổi khí hậu, thay đổi các phương thức canh tác cũ bằng các phương thức canh tác thông minh. Đề tài này đã được Bộ Khoa học và Công nghệ đánh giá nghiệm thu kết quả khá tốt.

Từ kết quả trên cho thấy, mô hình Làng thông minh đã ứng dụng công nghệ số thúc đẩy sự phát triển và nâng cao chất lượng cuộc sống người dân nông thôn; góp phần đưa

Lễ ra mắt Tổ điều hành làng thông minh Tân Nhuận Đông

tiến bộ kỹ thuật ứng dụng vào sản xuất, nâng cao giá trị kinh tế, tạo dịch vụ cộng đồng cho người dân, sử dụng tài nguyên hiệu quả hơn và giảm tác động đến môi trường, cơ hội mới cho chuỗi giá trị cao tại nông thôn. Đồng thời, Làng thông minh không chỉ là một mô hình công nghệ, mà là giải pháp thể chế hóa sự tham gia của người dân vào phát triển nông thôn hiện đại.

3. MỘT SỐ KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT BỔ SUNG TIÊU CHÍ LÀNG THÔNG MINH TRONG GIAI ĐOẠN TỚI

Từ kinh nghiệm thực tiễn triển khai mô hình Làng thông minh ở Đồng Tháp, kiến nghị Trung ương xem xét bổ sung tiêu chí Làng thông minh vào Bộ tiêu chí xã nông thôn mới hiện đại; đồng thời khuyến khích áp dụng tại các xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao. Đây cũng là cách cụ thể hóa tinh thần Nghị quyết 57-NQ/TW của Bộ Chính trị về khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo, gắn kết trực tiếp vào Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới.

Thứ nhất, đề nghị Trung ương sớm ban hành Bộ tiêu chí Làng thông minh quốc gia. Bộ tiêu chí này nên có cơ cấu linh hoạt, vừa bảo đảm tính thống nhất chung, vừa mở để mỗi địa phương có thể vận dụng phù hợp với điều kiện thực tế. Ví dụ: có thể tham chiếu trực tiếp Bộ tiêu chí của tỉnh Đồng Tháp đã triển khai với 4 nhóm, 27 chỉ tiêu, trong đó tập trung vào hạ tầng số, dịch vụ số, kinh tế nông nghiệp số và quản trị cộng đồng. Như vậy, các địa phương không phải bắt đầu từ con số 0, mà có thể dựa trên nền tảng đã kiểm chứng hiệu quả.

Thứ hai, cần có hướng dẫn kỹ thuật và lộ trình cụ thể để các địa phương triển khai. Lộ trình này nên bắt đầu từ cấp ấp, gắn với hội quán, hợp tác xã hoặc tổ hợp tác, sau đó mở rộng ra toàn xã. Có như vậy, Làng thông minh mới đi từ nền tảng cộng đồng, phát triển bền vững, tránh tình trạng hình thức. Trung ương có thể đưa ra khung chuẩn các bước thực hiện, từ khảo sát hạ tầng số, xây dựng dữ liệu số, đến tổ chức bộ máy điều hành, đánh giá và công nhận.

Thứ ba, kiến nghị Trung ương ban hành cơ chế hỗ trợ đầu tư ban đầu cho các mô hình Làng thông minh điểm. Hỗ trợ

này nên tập trung vào những hạng mục nền tảng như: hạ tầng kết nối Internet, hệ thống dữ liệu dùng chung, các ứng dụng số phục vụ quản lý – sản xuất – dịch vụ. Khi đã có nền móng này, địa phương và doanh nghiệp mới có thể chủ động huy động thêm nguồn lực xã hội hóa để mở rộng, nhân rộng mô hình.

Làng thông minh trên địa bàn tỉnh Đồng Tháp bước đầu đã khẳng định được hiệu quả, sự phù hợp với bối cảnh chuyển đổi số và định hướng đột phá phát triển khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số theo Nghị quyết 57 của Bộ Chính trị, tiến đến xây dựng nông thôn mới hiện đại. Tỉnh Đồng Tháp kỳ vọng sắp tới tiêu chí Làng thông minh sẽ được tiếp tục hoàn thiện, cụ thể hóa, chuẩn hóa và nhân rộng trong Bộ Tiêu chí quốc gia về xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2026-2030; trở thành động lực mới thúc đẩy nông thôn hiện đại, bền vững và hạnh phúc■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Quyết định 384/QĐ-UBND-HC của UBND Tỉnh về ban hành Khung cấu trúc mô hình và Bộ tiêu chí Làng thông minh áp dụng trên địa bàn tỉnh Đồng Tháp giai đoạn 2021- 2025
2. Hướng dẫn 1478/HD-SKHCN ngày 17/7/2023 của Sở Khoa học và Công nghệ triển khai thực hiện Quyết định số 384/QĐ-UBND-HC ngày 03/4/2023 của Ủy ban nhân dân Tỉnh ban hành Khung cấu trúc mô hình và Bộ tiêu chí Làng thông minh áp dụng trên địa bàn tỉnh Đồng Tháp giai đoạn 2021 – 2025.
3. Kế hoạch số 87/KH-UBND ngày 20 tháng 3 năm 2024 của Ủy ban nhân dân Tỉnh về phát triển mô hình Làng thông minh tỉnh Đồng Tháp đến năm 2025.
4. Công văn số 242/SKHCN-KHCN ngày 11/2/2025 của Sở Khoa học và Công nghệ về báo cáo đánh giá bổ sung kết quả đạt được của các mô hình Làng thông minh được công nhận năm 2024; Công văn số 1196/SKHCN-KHCN ngày 12/6/2025 của Sở Khoa học và Công nghệ về phối hợp cung cấp thông tin đánh giá kết quả triển khai mô hình làng thông minh trên địa bàn Tỉnh Đồng Tháp.